

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vita B. Francisci Salesii, Episcopi Et Principis Gebennensivm Meritissimi

Maupas du Tour, Henri Chauchon de

Coloniæ Ubiorum, 1663

Cap. IV. Beneficentia in egentes: extraordinario munere quodam augetur à
Deo.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42882

Babylonis poculo admovenda, Deus bone! dū tantum tamque singulare beneficium cogitatione retracto, timeo vehementer, ne quingrati animi labes in me resideat (f)

(f) *Ut ad Ecclesiam redieritis de quo agit servus Dei, non inveno; credibile tamen factum id eorundum opera fuisse, qui rem tractabant: ita, ut Episcopi frater sequester reitam sancta fuerit.*

CAPUT IV.

Beneficentia in egentes: extraordinario munere quodam augetur à Deo.

PRÆTER opera misericordiae quæ usurpata à Beato Viro videmus in confessionibus audiendis, reducendisquæ ad orthodoxiam hæreticis, dandus omnino locus ejusdem beneficentiæ singulari in egentes; quippe quæ in Viro Dei enituerit eximie. Pauperes gestabat in visceribus: & ad frangendum esurienti panem, sinum manulque aperiebat. Hospitio excipiebat eos, quibus tectum deerat: operiebat nudos, neminem negligebat, memor quantafuit misericordia Domini in servos suos. Dicit vix potest quantâ curâ provideret, ut in penum congregarentur ea, quæ ad egentes alendos necessaria fore putabantur, præsertim dum erat annona cæcior, ut videlicet *esurientes impleret bonis*, famelicisque aleret; eò usque, ut cum nobilium quorundam legetem atrox procella perdidisset, eorum agros feri deinde jussit perinde atque suos. Planè prædicare cum S. Job. poterat, (a) *ab infantia crevisse secum miserationem, & de ventre matris suæ natam esse secum.*

Y

(a) Job. 31.

338 VITÆ B. FRANCISCI SALESI
secum. Et verò, inde usque à pueritiâ cibum, potio-
nem, vestes in pauperes partiebatur; ac sepe
ita se ipse destituebat, ut antequam famulorum
ullus advertisset, obrigesceret, per hyemem, frigi-
gore. Nec verò suis se vestibus exuebat tantùm
membra Christi tegetet; supellectilem ipsam sa-
cram, tum vestis, tum vasorum ex argento distra-
xit nonnunquam, ad redimendos captivos, alen-
dòsque illos, quorum major erat penuria. Quòd
si ipsi supellectili Deo jam dicatæ non pepercit et
amore pauperum, non mirere magnoperè sin-
germanorum suorum gratiam haud gravatè cessit
propriâ, atque ad eò toto patrimonio: quod ipsam
tanta facilitate perfecit, ut dixerit deinde cuidam
ex intimis; *Eà in re mihi ipse mirum quendam in me-
dum satisfeci: quippe qui gravi quodam onere levatus sum.*
cum enim neque domum deinceps propriam habeam, nec
fortunas; sic statuo nullo post hac loco domicilium mihi, in-
sì in Ecclesie gremio fore. Episcopatus initia commen-
davit insignis illius beneficentia in captivos, Re-
ligiosos, Xenodochia, inque eos quos prohibet
pudor mendicare palàm, aut qui aliunde cum
venissent, aliò omni subsidio carebant proflis.
Horum nomina descripta habebat in catalogo
ac si quando in morbum inciderant, tum adhibe-
bat Medicum, tum curabat ne res aliæ necessariæ
deessent: eos invisebat frequens, ægros præsertim;
quibus cum singulari quodam jucunditatis sensu
serviebat ipse, diligenter providens ut necessarii
cibi aptè apparerentur; quòd si abesse justa de
causâ aliquâ cogeret, tum designabat qui ea ipsa
sedulò procurarent: atque id institutum tota dein-
ceps ætate retinuit, Pro illustri sa nè argu merito

quod annuos redditus, quos Oeconomus intactos semel reservaverat, Episcopo Parisiis versante, in reditu tales in usus impendi prorsus decrevit. Nihil attinet hic enumerare singillatim egentes laicos, Sacerdotes, nobiles, quibus certam summam aut in annos, aut in menses pendebat: nihil immorari diutius in hospitalitate quam exercebat in Sacerdotes, Religiosos, aliósve, quos in transitu excipiebat domi, cubiculis eam ad rem in Episcopo designatis: quæ cubicula si quando redundabant, tum eos mittebat in certas ædes conductitias: quam quidem in rem non semel mutuas pecunias accipere illum coëgit caritas. Necdum tamen se satisfecisse officio suo existimabat, nisi præter illos quos diximus, etiam in inimicos exercuisset beneficentiam: Etenim, ut Jesu Christi doctrinam & instituta sequare, agebat, faciendum prorsus, ut erga inimicos potestimum, caritatem exerceas, inter que illos, erga eos quorum sit odium in te atrocius: quod non minus sermone extollebat, quam repræsentabat actione. Nam cum observasset aliquando, Oeconomum suum minitatum Religioso cuidam fuisse, ex aliquo Ordinum Mendicantiu, se partem quandam subtracturum eleemosynæ isti Ordini distribui iussu Episcopi solitæ, quod is indignum in modum oblocutus tanto tali que Viri esset; *Vbinam verò, inquit, Oeconomum eundem increpitans, Evangelica effata dereliquisti? absit a nobis, ut quidquam ei Religioso subtrahatur; volo eleemosynam erogari ipsi, quotiescunque se sistet* Ad eundemque prorsus modum habuit nobilem quendam malè de se meritum: nam ut Christiano modo injurias ab eo acceptas

ulcisceretur, postquam cum extremâ inopiâ con-
 fluctantem sex ipsas hebdomadas aluerat, pecuniâ
 haud modicâ donavit, unde isti ærumnâ sese er-
 meret. Obierat sine herede Parochus quidam Ger-
 bennensis Diœcesis, atque adeò ex receptâ consue-
 tudine bona illius cuncta ad Episcopum pertinebunt;
 cum tamen aliquis, gnatus utique quæ quantitas
 esset Francisci liberalitas, ab eo petisset ea quæ Pa-
 rochi fuissent, sibi largiri dignaretur; annuit haud
 gravatè Vir optimus, eâ dumtaxat conditione, ut
 ducatos argenteos viginti daret audax ille petito-
 rios, in pauperes confestim Episcopus distribuit.
 Eadem animi inductione cum Typographus, qui
 Philotheam (liber famuli Dei est, de quo supra)
 excuderat, grati animi ergo, obtulisset Au-
 ctori aureos quadringentos, quòd inde fortuna
 suâ incrementum ingens accepissent, rejecit ho-
 norarium. Vir ab omni cupiditate alienissimus,
 mercedis nihil inde se quærere professus, nisi ut li-
 bri lectio animarum rationibus prodesset quam-
 plurimum. Post tamen, ut virgo quædam, nobilis
 illa quidem genere & minimè locuples, Monaste-
 rium ambiens, idcirco si non rejiciebatur, diffi-
 rebatur certè, quòd careret dote, amicorum quo-
 rundam suorum hortatu oblatos aureos accepit
 sic, ut eosdem statim virgini donaverit in cari-
 tativum usum impendendos.

Parochum autem è suis, alio modo juvit. Cùm
 nobiles quidam illum vi & injuriâ atrocem in mo-
 dum vexassent; primum nihil non tentavit benig-
 nissimus Præsul, unde illos ad sanio rem mentem
 reduceret, invitaretque ad agnoscendam culpam
 mot

mox, ubi nihil amicæ & benevolæ hortationes
 valuerant, lite ipse experiri statuit, & tam felici-
 ter, ut senatus consultum secundum Sacerdotem
 impetraverit, quo satisfacere eidem contumaces
 nobiles jubebantur, & litis totius impendia, unâ
 cum æstimatione detrimenti, quod inde immeren-
 ti Paracho obvenisset, repræsentare. Illi cum po-
 sitâ contumaciâ Sacerdoti satisfacissent, professi,
 dolere sibi magnoperè, quod factum erat, ad eos
 adiit continuò Præsul, & adstantes cum insigni
 mentis demissione compellans, *Per ego vos, inquit,*
Iesu Christi Majestatem obtestor, vivite in posterum concor-
diè cum iis, qui ipsi sacri sunt, quò in vobis habitat Deus
pacis, & misericordiæ. Paulòque post, miranti ami-
 corum cuidam in familiari sermone Episcopi in-
 stitutum, qui cum esset à naturâ lenissimus, tam
 acriter tamen litem eam persecutus esset; Chri-
 stianum quidem, respondit, decet imprimis men-
 tis demissio; verùm, eidem animi magnitudo
 summoperè necessaria est, quâ postquam con-
 sideratè se abjecit, consideratè item se erigat.
 Nimirum hæc demum est germana animi celsi-
 tudo in officio, non sinere debiliorem poten-
 tiori prædæ esse, aut innocentiam sub intolera-
 bilis tyrannidis jugo ingemiscere. Ego verò ma-
 gni Baptistæ constantiam suspicio, Herodi Regi
 dicentis, *Non licet tibi habere uxorem fratris tui.* Nec
 verò facere ipse possum, quin oppressos tuear,
 quando & Deus jubet, & dictat conscientia.
 Certè, quæ fortitudo animi in piis hominibus
 elucet, neutiquam subest hominibus, neque
 illorum injurias pertimescit: illud sibi proponit,

2, ut quæcūque ad Deum spectant, ea promove
 2, at, nullo mortalium cuiusquam metu: donum
 2, Dei est, quo quisquis præditus est, in carcere pro
 2, libero se gerit, in vulneribus rebûsque quibusli
 2, bet incommodis positas delicias habet, in mor
 2, te tanquam in vitâ exultat. Ac fortunæ quidem
 2, atque dignitates adimi nobis possunt, adimi
 2, non potest sancta illa delectatio, quâ de se cura
 2, dis aliorum rebus perinde atquè de nostris laca
 2, mur.

Is verò tam pius habitus mentis, id unum fru
 dentis ut *thesaurizaret* eo loco, *ubi fures non effodunt,*
nec furantur, (b) sic Do. *hum,* ut interpretari
 possumus, delectavit, ut miro modo aliquando
 inopinanti famulo suppeditaverit unde erogaret.
 Nam cum urgenti alicui vehementer, egestatem
 suam sublevaret, excusasset non semel, nihil pro
 fusu habere se in præsens, quod largiretur; instante
 nihilo minùs altero, cum manum denuo in peram
 iminisset, reperit quod non iniecerat, repræsen
 tante Deo quod per Prophetam pollicitus fuerat:
 (c) *Eris quasi hortus irriguus; & sicut fons aquarum,*
cujus non deficient aquæ. Quæ quidem aquæ pro in
 pectore scatebant, non modò ad opitulandum
 proximo, sed etiam roris cujusdam cælestis instar,
 ad piam mentem refrigerandam. Cum enim fe
 stâ luce Annunciationis B. MARIE, secum
 ipse in cubiculo reputaret, quemadmodum se
 Verbum humanæ naturæ in Christo illigasset; i
 gneus globus è cælo delapsus, fulcro ligneo in quo
 flexis genibus consistere orans Franciscus solebat,
 insedit;

(b) *Matt. 6.* (c) *Isa. 58.*

insedit; tum, in scintillas diffiliens innumerabiles, totum undique cooperuit exterius, interius autem eâ suavitate implevit, quam electæ animæ haud rarò degustant, & eo ipso momento intellexit, non eò potissimum referri flammulas illas, ut corpus invaderent, sed ut cor depascerentur, tanquam ignis à sancto immissus Spiritu: proinde sic beato illo incendio exarsit, ut flammante vultu, cœnare dedignatus, in eo totus fuerit, ut donum Dei gustaret: id verò rescitum ex uno ex germanis Francisci fratribus, à quo tum deprehensus eo statu est. Simillimèque, sanctâ Pentecostes die, ipso Pontificio ritu operante, cum more majorum inter flores flammulasque, columbæ duæ emissæ è loco solito essent, earum altera Episcopi vertici insedit, quo momento ipse corpus Christi ritè consecrabat; altera aliquantò post subsedit in ejusdem genibus, clamores lætitiæ admirationisque plenissimos tollente populo, illiusque sanctimoniam suspiciente magis ac magis, quasi ea indicia essent eximie cujusdam voluntatis Dei erga suum Antistitem, hoc æquius, quò major erat Francisci cum mysticis illis columbis similitudo. Nam sanctus quidem Thomas (d) tradit, columbæ septem proprietates inesse, quæ septem sancti Spiritus dona designent: Doctores autem sanctæ Ecclesiæ passim ajunt, columbis illis Isaia, viros Apostolicos Concionatoresque designari: quæ profectò in Franciscum aptè conveniunt; quandoquidem

Y 4 divi-

(d) *secus fluentia habitat; meliora grana eligit: alienos pullos nutrit: non lacerat rostrum: felle caret: in cavernis petra nidificat: & gemitum pro cantu habet.*

344 VITÆ B. FRANCISCI SALESII
divina illa eloquentia, qua tantum valebat, con-
vertens animas, simul pacem, cuius typus etiam
columba est, reddebat mentibus, simul criminum
cataclysmum inhibebat.

CAPUT V.

Exagitur per calumnias.

SECTIO. I.

AN non aprè cum S. Job (a) dicere queat,
Deum de pœnis innocentum ridere? aut aperit
illum eundem patientiâ delectari servorum suorum
in rebus adversis? Et poterat quidem Beatus
Præsul querere cum Domino suo, (b) Propter
quod opus si non lapidaretur, exagitaretur certè
ab iniquis? sed conticescit; quoniam summas de-
licias repositas habebat in ferendâ persecutione
(c) propter justitiam: cùmque Beatitudines omnes
Evangelicas eximium quendam in modum sem-
per suspexerit, deamavit potissimum illam, quam
in tolerandis æquo animo injuriis, JESUS Chri-
stus collocavit. Nimirum, *Patientiam opus perfectum
habere*, ex S. Jacobo (d) didicerat; quippe que
victores constituit in Christianis certaminibus
athletas, virtutesque ceteras tanquam in solio col-
locat: Et verò, dicere in hanc sententiam sole-
bat frequens, *Cupere se justitiam suam, si qua
in se inesset, decretorio illo die, quo nihil operum
quod non reveletur, latere, si posset, fieri, homines
omnes, uni Deo notam esse.* Qui quidem sensus
quâ

(a) Cap. 9. (b) Ioan. 10. (c) Matt. 5. (d) Cap. 1.